

Villistä lännestä hilpeään itään

Populaarikulttuurin moniottelija
Aleksi Winerin taiteesta

Pop-taiteen kulta-aikana 60-luvulla tuskin edes lajakkaimmat ennustajat olisivat uskaltaneet arvata, että pop-taiteen alla saattaa piilotella kotoinen arkitaide. Siis juuri se taide, jota vastaan Andy Warholin kuuluisat teokset yrittivät taistella. Mutta tällainen odottamaton muodonmuutos pääsi tapahtumaan pietarilaisten 1980-90-lukujen rockmuusikoiden ja taiteilijoiden keskuudessa. Ajatus taiteesta, jonka pitää miellyttää kaikkia, osoittautui yleiseksi naurunaiheeksi. Niinpä taiteilijat veivät parodian äärimmäisyyksiin kuvittaessaan rockyhtyeiden levyjä ja esiintymisiä.

Pietarilaisen brittipop-yhtyeen Winen johtohahmo Aleksi Winer esiintyy mieluiten harmaassa t-paidassa ja mustissa farkuissa. Hän huokuu välitöntä arkisuutta ja kotoisuutta. Taiteilija Winer taas pitää kirkaista sarjakuvien muka-todellisista väreistä, kylmän sodan aikaisten dekkareiden kansikuvien likaisentummista sävyistä, kulttuurisista stereotyyppiöistä *a la Asterix* tai sitten villin lännen elämän monotonisista kuvauksista. Ylikorostuneen värityksen tarkoitus on vahvistaa imitaation totuudenmukaisuutta. Tämä on oman pop-kulttuurin keksintöä, joka perustuu ironiseen stilisointiin. Se on helppo nähdä myös Winerin islamilaista maailmaa heijastelevissa kuvissa, joissa stereotyyppinen tyyllittely sekoittuu sarjakuvailluusion ja satumaailman houkutteeseen.

Winerin kuvien maailma on pieni ja hassu vesivärien tai tussin luomus. Winer Worldissa voi syödä *Winer's Junk Food*-ravintolassa, käydä *The Dyatles*-yhtyeen konserteissa (kuten *Aku Ankassa*), sukeltaa Tuhannen ja yhden yön satuihin tai karikatyyri

seen sotakuvitukseen. Piirustuksillaan ja lauluillaan Winer jäljittelee kangastusten taikamaailmaa, joka ruokkii kuluttajien ja etenkin teiniyleisön mielikuvitusta. Hän saattaa piirtää meille pöydän, joka on katettu pop-taiteen herkullisin traditioin: istuimen ja selkänöjan reiät muodostavat tekstin "P.S.", ja lautasen pohjalta löytyy lempeä naisen pää ja teksti "I love you". Rauhallisia, harmonisia sävyjä. Ja levyllä Winer laulaa meille melankolisesti tuhlajaapojan paluusta. Ensirakkauden euforiassa poika oivaltaa, että tyttö ymmärtää häntä paremmin kuin vanhemmat, mutta tunteet häviävät pian ja sen myötä myös aikomukset karata kotoa (laulusta "Blind Love"). Suosittelaaan soitettavaksi kouludiskoissa ja kirjoitettavaksi talteen yläasteen tyttöjen vihkoihin.

Winerin kuvat ja laulut ovat tyyliharjoituksia. Erotukseksi Raymond Queneau'n kirjasta *Tyyliharjoituksia*, jossa sama tarina esitetään 99 versiona, Winerille kaikki on imitointia. Hän imitoi niin *The Kinks*-yhtyeen kulmikasta soundia kuin sarjakuvien jyrkkiä värejäkin. Tai Morrissey'n ultradepressiivista intonaatiota, joka vuorottelee yllättävästi kirkunan ja lempeän lepertelyn kanssa. Samaa imitaatiota on romanttisen sininen taivas ja lioitellun yksityiskohtainen ja ylisuuri kuunpinta arabipaimenen taustalla (valitettavasti lehdessä ei voida julkaista värikuvia).

Imitaatio toteutuu myös *Wine*-yhtyeen konserteissa, ne päättyvät 1960-80-lukujen rockin klassikkopoturiin: *The Kinksin* "You Really Got Me", *Iggy Popin* "I'm a Passenger", Morrissey'n "The Last of the Famous International Playboys"... *Wine* esit

tää kaikki laulunsa englanniksi. Se ei synnytä vasta-reaktioita venäläisissä kuuntelijoissa tai ylimielisiä virmeitä ulkomaalaisten kasvoilla. Suurin osa *Wine*-yhtyeen lauluista on tarinoita rakkaudesta, ystävyystyödestä tai vihreistä käärmeistä *Winer Worldissa*. Rakastuneiden erosta: poika valittaa, että yksin on vaikeaa, jos ei tiedä, mistä saisi puhtaita lautasia ("Clean Plates"). Tai haaveilija-aviomiehestä, joka elää fantasiatornissa eikä huomaa sporttista vaimoaan saati muita ympäröiviä ihmisiä ("His Marvelous Wife").

Winerin länsimaisen kulttuurin karikatyyrit esittävät naistenlehtien kansien ja kirkuvien julisteiden vääristynyttä maailmaa, 50-luvun mustavalkoisten elokuvajulisteiden ja kahviloiden ilmaispostikorttien todellisuutta. Niissä vilkkuu monivärivaloin *Winer's Club*, jossa tulee esiintymään itse *The Dyables*. Tässä showbisneksen petollisessa maailmassa Wyner-brandi täytyy pakosta muuttaa Wineriksi. Mutta vieressä on mainosten valtakunta — värikkään ruskeasävyinen postikortti: posteljooni, jonka takkiin on ommeltu "e-mail service", tuo kirjettä vastaanottajalle.

Winerin rakentama länsi on koomisen stilisaation maailma. Siellä vallitsee rauhattomuus, ilkeämielisyys ja fantasia. Hänen kuvaamansa itä on hilpeän stereotyyppinen ja harmoninen, mutta fantastinen sekin. Winer tekee historiallisia, itseparodiaksi kääntyviä mustavalkoisia muka-puupiiroksia, satuaiheista kirjankuvitusta tai puhtaita karikatyyrejä ajankohtaisista aiheista. Menestyvien taideteosten tekeminen on turhanpäiväistä, tärkeää on noudattaa tyyliä ja valita oikea väri. Siksi riittää kun piirtää yhden sarjakuvakohtauksen tai yhden otoksen satukuvitusta eikä muuta — ei juonta, ei muita henkilöitä, ei dialogia, ei mahdollista jatkoa tai onnellista loppua. Sitä on kotoisan arkinen pop-taide, joka ei edes halua olla populaaria. Sellainen on *Winer's World* molempine kasvoineen, joista saamme nähdä tässä *Idäntutkimuksen* numerossa itäisen puolen.

Stanislav Savitski
Tommi Huttunen